Raadsvoorstel

Voorstelnummer: 790189 Houten, 6 januari 2026
Zaaknummer: 898436

Onderwerp:
Toestemming Centrumregeling Sociaal Domein Regio Lekstroom

Beslispunten:
1. Het college toestemming te verlenen voor het vormen van de Centrumregeling Sociaal Domein Regio Lekstroom.

Samenvatting

De Wet verbetering beschikbaarheid Jeugdzorg vraagt dat elke jeugdregio voor 1 januari 2027 komt tot een gemeenschappelijke regeling. De regio Lekstroom heeft gekozen voor de centrumregeling.
De vijf raden hebben in de voorfase geen zienswijzen ingediend op de Ontwerp centrumregeling. Met dit voorstel wordt toestemming gevraagd voor de vorming van de Centrumregeling Sociaal Domein Regio Lekstroom.
IJsselstein besluit uiterlijk in Q2 of zij de taken op het gebied van Wmo (inkoop, contractmanagement, administratie en toezicht) alsnog zelf gaat organiseren.

Aanleiding

De Wet verbetering beschikbaarheid jeugdzorg is op 7 oktober jl. aangenomen door de Eerste Kamer. Deze komt voort uit de Hervormingsagenda Jeugd. Gemeenten zijn daarin verplicht om op Jeugdregioniveau (de jeugdzorgregio's, waaronder Lekstroom), onderling samen te werken bij de inkoop van specialistische jeugdzorg. De wetgever acht dat nodig, omdat de schaal van individuele gemeenten in veel gevallen te klein is. De intergemeentelijke samenwerking voor specialistische jeugdzorg moet daarom worden gegoten in één van de drie publiekrechtelijke vormen uit de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr): openbaar lichaam, bedrijfsvoeringsorganisatie of een centrumregeling.

Inwerkingtreding van de wet en de daarmee samenhangende regelgeving is per 1 januari 2026. Daarna hebben regio's één jaar de tijd om te komen tot een samenwerkingsvorm op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen. Op 1 januari 2027 moet de huidige privaatrechtelijke samenwerking in Lekstroom zijn omgezet naar een publiekrechtelijke samenwerking, een GR.

Regionale samenwerking is voor onze regio Lekstroom niet nieuw. De Lekstroomgemeenten Lopik, IJsselstein, Nieuwegein, Houten en Vijfheerenlanden werken al jaren samen op het gebied van zorg, welzijn en ondersteuning. Dit doen we in een netwerksamenwerking op basis van een privaatrechtelijke samenwerkingsovereenkomst (SOK) en individuele dienstverleningsovereenkomsten (DVO) tussen de gemeente Houten en de regiogemeenten. Voor de uitvoering van de Jeugdhulp- en Wmo-taken: inkoop, contractmanagement, administratie, monitoring en toezicht, functioneert de Regionale Backoffice Lekstroom (RBL). De RBL is organisatorisch ondergebracht bij de gemeente Houten. De sturing is ingericht met een bestuurlijk platform, het Bestuurlijk Platform Sociaal Domein Lekstroom (BPSDL).

Als gemeenten in de Lekstroom hebben we allemaal dezelfde grote opgaven op het gebied van jeugd en Wmo. We zien grote uitdagingen voor ons in het beheersen van de uitgaven voor jeugdhulp en Wmo en daarbij ook het zorgdragen voor een betere zelfredzaamheid of samenredzaamheid van onze inwoners. We ervaren een gezamenlijk commitment om de kosten te beheersen en op zoek te gaan naar meer effectieve vormen van hulp. Verder staan we voor het samen versterken van de samenwerking met het voorliggend veld en zoeken we in brede zin naar doorbraken en innovaties. Daar richten we onze aandacht op. De Regionale Backoffice Lekstroom (RBL) is een belangrijk instrument in de uitvoering. Het is volgend in de transformatie die we inhoudelijk vormgeven, regionaal en lokaal. De

juridische constructie daarvan is daar ondersteunend aan; het zal deze transformatie nooit kunnen organiseren of afdwingen.

Wat eraan voorafging
Gezocht is naar een vorm die het meest recht doet aan de huidige samenwerking en ambitie rond de bedrijfsvoeringstaken Jeugd en Wmo. Wij zijn daarbij uitgekomen op een centrumregeling. Daarbij is alleen verplicht dat de taken Jeugd worden ondergebracht in de GR.

Volgens artikel 1, derde lid, van de Wgr zijn de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten in Lekstroom in de gelegenheid gesteld om zienswijzen kenbaar te maken op de Ontwerp-Centrumregeling Sociaal Domein Lekstroom.

De gemeenteraad van Houten heeft op 9 december jl besloten geen zienswijze in te dienen.

Beoogd effect

Met de omzetting van de regionale netwerksamenwerking naar een centrumregeling beogen wij:

- te voldoen aan de wettelijke eisen en voorwaarden vanuit de Wet verbetering beschikbaarheid jeugdzorg, met maximaal behoud van lokale democratische regie en verantwoordelijkheid.
- een gemeenschappelijke regeling aan te gaan die passend is in de huidige samenwerkingsrelatie rondom inkoop- en ondersteuningstaken in het sociaal domein in de regio Lekstroom op de uitvoering van Jeugd- en Wmo-taken.

Dit alles om de samenwerking op de uitvoering van Jeugd- en Wmo-taken op een zo efficiënt en effectief mogelijke wijze te organiseren, zodat we maximaal onze energie kunnen richten op de inhoudelijke beweging die we willen en moeten maken.

Argumenten per beslispunt

1.1 De gemeenteraden van de deelnemende gemeenten hebben geen zienswijze ingediend.

Er is brede steun voor de voorgestelde centrumregeling. Op 9 december jl. heeft u besloten geen zienswijze in te dienen. Daarom zijn er geen inhoudelijke wijzigingen doorgevoerd op de ontwerpregeling.
In de definitieve tekst van de centrumregeling zijn nog louter tekstuele/technische onvolkomenheden geconstateerd en hersteld. Die hebben geen juridische of inhoudelijke gevolgen.

1.2 Het college heeft toestemming van de raad nodig voordat zij de centrumregeling kan treffen.

Het college is bevoegd een gemeenschappelijke regeling (GR) te vormen. Hiervoor is op grond van artikel 1, vierde lid Wgr voorafgaand toestemming nodig van de raad.

Kanttekeningen

1.1 De raad kan geen voorwaarden aan de toestemming verbinden.

De raad kan deze toestemming alleen weigeren op grond van strijd met het recht of strijd met het algemeen belang. Er zijn geen redenen te vinden om niet toe te treden, want er is geen sprake van strijdigheid met het algemeen belang of het recht.

1.2 Alle gemeenten in Lekstroom zijn voornemens om op Jeugd toe te treden in de centrumregeling. Op inkoop, contractmanagement en toezicht Wmo maakt de Gemeente IJsselstein mogelijk een andere afweging in 2026. Zij overweegt deze taken zelf lokaal te gaan organiseren. Als IJsselstein hiertoe besluit, heeft dit consequenties.

Momenteel zijn er regionaal zeven contracten voor Wmo waarvan een groot deel een looptijd heeft tot 31 december 2027. IJsselstein overweegt met ingang van 1 januari 2028 de inkoop, het contractmanagement en toezicht van Wmo zelf uit te voeren. Voor de gemeenten Houten, Lopik, Nieuwegein en Vijfheerenlanden zou de mogelijke keuze van IJsselstein betekenen dat de dienstverlening op de Wmo door vier in plaats van vijf

gemeenten gedragen gaat worden, wat hogere (overhead)kosten met zich mee zal brengen. IJsselstein dient uiterlijk in Q2 deze keuze te maken, om uiterlijk in Q3 2026 zich georganiseerd te hebben om de inkoop, het contractmanagement en toezicht ook daadwerkelijk te kunnen realiseren per 1 januari 2028.

Participatie

N.v.t.

Financiën en formatie

Het veranderen van de juridische vorm van de samenwerking in het sociaal domein als zodanig heeft geen financiële consequenties.

Financieel effect mogelijke voorkeur IJsselstein op Wmo
IJsselstein wil mogelijk per 1 januari 2028 de taken op Wmo terugnemen. Als zij dit voor Q3 2026 besluiten, worden de kosten voor de taakbeëindiging Wmo op basis van de jaarrekening 2027 bepaald en eenmalig afgerekend in 2028. Daarbij worden kosten (frictie) die niet meer worden gemaakt in mindering gebracht. Zo ontstaat er bij de RBL met name bij de administratie ruimte om af te schalen. Op andere onderdelen, zoals inkoop en contractmanagement, zal nauwelijks sprake zijn van structurele besparingen. Het overgrote deel van de kosten voor de backofficeactiviteiten blijft bestaan en moet over een kleiner aantal partijen worden verdeeld.

De daadwerkelijke desintegratiekosten worden bepaald op basis van de jaarrekening 2027 en definitief afgerekend in 2028. De desintegratiekosten worden berekend voor een periode van drie jaar, waarbij het 1e jaar na uittreding 100%, het 2e jaar 75% en het 3e jaar 50% in rekening wordt gebracht. De uittreding van de gemeente IJsselstein heeft pas in 2029 gevolgen voor de deelnemende gemeenten. De financiële effecten hiervan worden verwerkt in de RBL-begroting en zullen voor de gemeente Houten invloed hebben op de gemeentebegroting vanaf 2029 en de jaren daarna.

Communicatie

Gecontracteerde aanbieders worden geïnformeerd nadat de colleges van B&W de centrumregeling hebben getroffen.

Voortgang

Na verkregen toestemming van hun raad, nemen de colleges een definitief besluit tot het treffen van de centrumregeling. Om de regeling in werking te kunnen laten treden is een eenduidig besluit van alle colleges nodig. De definitieve centrumregeling zal conform artikel 30 van de regeling door de centrumgemeente op de wettelijk verplichte wijze worden bekendgemaakt. De regeling treedt in werking op de dag na de bekendmaking.
Met het vaststellen van de centrumregeling wordt geregeld dat er een dienstverleningsovereenkomst (DVO) zal worden aangegaan, dat er een modelovereenkomst wordt vastgesteld door de centrumgemeente en welke onderwerpen er minimaal in de dienstverleningsovereenkomst geregeld dienen te worden. De vijf colleges van B&W dragen gezamenlijk zorg voor deze DVO en mandaatregeling en reglement van orde.

Evaluatie

N.v.t.

Houten, 6 januari 2026
Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Houten,

de secretaris,	de burgemeester,
R. van Netten	H.C. Heerschop

Bijlagen

1. Ontwerpcentrumregeling Sociaal Domein Regio Lekstroom

Verantwoordelijke portefeuillehouders college

1e PoHo: Wil Kosterman
2e PoHo:

Raadsbesluit

Voorstelnummer: 790189

Onderwerp
Toestemming Centrumregeling Sociaal Domein Regio Lekstroom

De raad van de gemeente Houten heeft het voorstel van het college van burgemeester en wethouders d.d. 6 januari 2026 gelezen en besluit:

1. Het college toestemming te verlenen voor het vormen van de Centrumregeling Sociaal Domein Regio Lekstroom.

Dit is besloten in de openbare vergadering van de raad op 3 maart 2026.

De raad van de gemeente Houten,
De griffier a.i., de voorzitter,

M.A.J.R. Hermans H.C. Heerschop